

Til lovforslag nr. L 37. Betænkning afgivet af kommunaludvalget den 14. marts 1985

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om sygehusvæsenet, af lov om svangerskabshygiejne og fødselshjælp og af lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse

(Ændring af planlægnings- og godkendelsesbestemmelser)

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til indenrigsministeren, som denne har besvaret skriftligt. Nogle af disse er optrykt som bilag til betænkningen.

Udvalget har endvidere modtaget mundtlige og/eller skriftlige henvendelser fra:

Amtsrådsforeningen i Danmark,
 Dansk Pædiatrisk Selskab,
 Dansk Selskab for Almen Medicin, Praktiserende Lægers Organisation,
 Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi,
 Foreningen Forældre og Fødsel,
 Lebech, Paul, overlæge, gynækologisk-obstetrisk afdeling, Frederiksberg hospital,
 Skovlund, Inge Balling, København, og
 Storstrøms amtskommune, amtsrådet.

Henvendelsen fra Amtsrådsforeningen er optrykt som bilag til betænkningen.

Der er af indenrigsministeren stillet nogle ændringsforslag, hvorom henvises til bemærkningerne.

Herefter indstiller *udvalget* lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (socialdemokratiets medlemmer af udvalget) finder det væsentligt, at den decentrale beslutning vedrørende sygehusplaner og revision af disse ikke forringes, og at det oprindelige lovforslags langt mere vidtgående ministerbeføjelser, der ikke hidtil har

været kendt i planlægningslovgivningen, ikke fremmes med dette forslag. Sådanne ministerbeføjelser ville være i strid med principperne om det kommunale selvstyre, og Amtsrådsforeningen i Danmark samt nogle af sygehuskommunerne har da også med rette vendt sig imod det oprindelige lovforslag.

Et *andet mindretal* (socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) kan støtte lovforslagets gennemførelse med ministerens ændringsforslag.

Som lovforslaget i første omgang var udformet, forsøgte ministeren at skaffe sig en faktisk vetoet over for amtskommunernes planlægning af sygehusvæsenet – en ministerbeføjelse, som mindretallet klart er imod. Med ministerens tilbagetog i form af de stillede ændringsforslag kan mindretallet som nævnt støtte lovforslagets gennemførelse. Samtidig er mindretallet tilfreds med, at kvinders ret til at vælge hjemmefødsel nu fremgår af lovtæksten. Selv om mindretallet ikke tror, at denne ret vil få antallet af hjemmefødsler til at stige væsentligt ud over det antal, der allerede finder sted i dag, vil mindretallet alligevel bemærke, at denne ret ikke må medføre, at forholdene på fødeafdelingerne forringes. Endvidere vil mindretallet gøre opmærksom på vigtigheden af, at det forebyggende fødselsarbejde fortsat befinder sig inden for social- og sundhedsudvalgets område og opretholdes uden administrativ

Bet. o. lovf. vedr. sygehusvæsenet m.m.

eller økonomisk sammenblanding med sygehusvæsenet.

Ændringsforslag

Af indenrigsministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 1

1) I den under nr. 3 foreslåede affattelse af § 11 affattes stk. 6 således:

»Stk. 6. Planen og revisioner heraf indsendes til indenrigsministeren, jfr. dog § 12, stk. 4 og 5. Indenrigsministeren kan meddele amtsrådet sine bemærkninger til planerne. Indenrigsministeren kan herunder i særlige tilfælde, når væsentlige sundhedsmæssige hensyn taler derfor, bestemme, at en plan eller en revision heraf, der indebærer væsentlige ændringer i en amtskommunes sygehusvæsen, på ny skal behandles af amtsrådet. Indenrigsministerens bestemmelse om fornyet behandling i amtsrådet skal træffes senest 3 måneder efter indsendelsen af den pågældende plan eller revision heraf.«

2) Det under nr. 8 foreslåede § 16 a, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Amtskommunens sygehusberedskabsplan skal omfatte de amtskommunale, statslige og private sygehuse, der er beliggende i amtskommunen. Planen indsendes til indenrigsministeren. Indenrigsministeren kan meddele amtsrådet sine bemærkninger til planerne. Indenrigsministeren kan herunder i særlige tilfælde, når væsentlige beredskabsmæssige hensyn taler derfor, bestemme, at en plan eller en revision heraf, der indebærer væsentlige afvigelser fra de vejledende retningslinjer, jfr. stk. 2, på ny skal behandles af amtsrådet. Indenrigsministerens bestemmelse om fornyet behandling i amtsrådet skal træffes senest 3 måneder efter indsendelsen af den pågældende plan eller revision heraf. På grundlag af de indsendte planer udarbejder indenrigsministeren en redegørelse om sygehusberedskabsplanlægningen.«

Til § 4

3) »1. januar« ændres til: »1. juli«.

Bemærkninger

Til nr. 1

Formålet med ændringsforslaget er at tydeliggøre indholdet af de beføjelser, der foreslås tillagt indenrigsministeren som konsekvens af ophævelsen af den nuværende godkendelsesbeføjelse vedrørende sygehusplaner m.v.

I indenrigsministerens besvarelse af 22. november 1984 af spørgsmål 1 og 2 fra kommunaludvalget er der udførligt redegjort for, at der ved formuleringen af sygehuslovens § 11, stk. 6, er tilsigtet en væsentlig indskrænkning af indenrigsministerens beføjelser i forhold til den nuværende godkendelsesbeføjelse.

Amtsrådsforeningen har imidlertid opfattet bestemmelsen således, at den skulle kunne give indenrigsministeren langt mere indgribende beføjelser end efter den nuværende godkendelsesbeføjelse. Amtsrådsforeningen har herved hæftet sig ved formuleringen af § 11, stk. 6, 4. pkt. (»Amtsrådets vedtagelse skal herefter være i overensstemmelse med indenrigsministerens bemærkninger«). Der henvises herom til Amtsrådsforeningens skrivelse af 21. december 1984 til kommunaludvalget.

Som nævnt har det ikke været intentionen at tillægge indenrigsministeren udvidede beføjelser. Tværtimod. For at undgå unødige misforståelser foreslås derfor en ændret formulering af den omhandlede bestemmelse i overensstemmelse med Amtsrådsforeningens ønsker.

Indsættelse af en 3 måneders frist for indenrigsministerens adgang til at kræve fornyet behandling i amtsrådet i stedet for »Amtsrådets vedtagelse skal herefter være i overensstemmelse med indenrigsministerens bemærkninger« indebærer følgende:

Væsentlige ændringer i en amtskommunes sygehusvæsen kan tidligst gennemføres 3 måneder efter indsendelsen af sygehusplanen m.v. til indenrigsministeriet, medmindre indenrigsministeriet forinden har tilkendegivet, at der ikke vil blive stillet krav om fornyet behandling i amtsrådet (af hele planen eller dele deraf). Såfremt indenrigsministeren har stillet krav om fornyet behandling af planen m.v., løber en ny 3 måneders frist fra indsendelsen af den fornyede planvedtagelse.

Det er herefter tydeliggjort, at det retlige indhold af ministerens beføjelse efter syge-

huslovens § 11, stk. 6, er begrænset til en vetobeføjelse over for gennemførelse af væsentlige ændringer i en amtskommunes sygehusvæsen og kun, hvor væsentlige sundhedsmæssige hensyn taler derfor.

En bestemmelse fra indenrigsministeren om, at en sygehusplan (hele planen eller dele deraf) m.v. på ny skal behandles af amtsrådet, vil selvsagt skulle være ledsaget af en begrundelse herfor, herunder en angivelse af, hvilke væsentlige sundhedsmæssige hensyn der bør tilgodeses ved den fornyede behandling. Dermed vil også være tilkendegivet, hvilke forudsætninger/betingelser der skal være opfyldt, for at indenrigsministeren ikke på ny kræver planen til fornyet behandling.

I øvrigt bemærkes, at ændringsforslaget

ikke indebærer nogen ændring af anvendelsesområdet for indenrigsministerens vetobeføjelse i forhold til det hidtil forudsatte. Der henvises herom til lovforslagets bemærkninger samt indenrigsministerens besvarelse af 22. november 1984 af kommunaludvalgets spørgsmål 1 og 2.

Til nr. 2

Forslaget svarer til ændringsforslaget til § 11, stk. 6.

Til nr. 3

Den foreslåede ikrafttrædelsesdato 1. januar 1985 har måttet udskydes til 1. juli 1985.

Karen Højte Jensen (KF) nfmd. Flemming Jensen (KF) Lizzie Lichtenberg (KF)

Lis Aaltonen (KF) Svend Heiselberg (V) Thor Pedersen (V) Maisted (FD)

Steffensen (KrF) Hanne Andersen (S) Søren Hansen (S) Henning Jensen (S)

Lerke (S) Henning Rasmussen (S) fmd. Taanquist (S) Agerschou (SF)

Tommy Dinesen (SF) Ole Vig Jensen (RV)

Partierne CD, VS og FP havde ikke medlemmer i udvalget.

**Nogle af udvalgets spørgsmål til indenrigsministeren
og dennes svar herpå**

Spørgsmål 1:

I hvilke særlige tilfælde og ud fra hvilke særlige sundhedsmæssige hensyn kan ministeren bestemme, at en sygehusplan kan kræves til fornyet behandling i amtsrådet? Der ønskes en udtømmende opremsning.

Svar:

Ministerens beføjelser efter forslaget § 11, stk. 6, er væsentlig snævrere end de gældende generelle godkendelsesbeføjelser.

Ministerens beføjelser er alene tænkt anvendt i tilfælde, hvor der i en af et amtsråd vedtaget sygehusplan er indeholdt dispositioner, der alvorligt vil forringe eller ligefrem umuliggøre (dele af) befolkningens adgang til en forsvarlig og tidssvarende sygehusbehandling. Det kan være adgangen til sygehusbehandling generelt eller adgangen til behandling for bestemte sygdomme, herunder sådanne sygdomme, der behandles på lands- og landsdelssygehuse.

I de sidstnævnte tilfælde kan en amtskommunes beslutninger med hensyn til lands- og landsdelsspecialer have konsekvenser for befolkningen i andre amtskommuner i form af alvorligt forringede behandlingsmuligheder.

Som det fremgår af lovforslaget og bemærkningerne hertil samt af ovenstående, er det således kun i særlige tilfælde, hvor væsentlige sundhedsmæssige hensyn taler derfor, at bestemmelsen vil kunne blive bragt i anvendelse.

Der er tale om noget helt undtagelsesvist, hvor det imidlertid må anses for væsentligt, at der i givet fald er sikret ministeren de nødvendige beføjelser – som en sikkerhedsventil. Det er derfor også ifølge sagens natur ikke muligt at foretage en mere udtømmende opremsning af de særlige tilfælde, der kan

tænkes at foreligge.

Spørgsmål 2:

Der ønskes oplyst, hvordan bestemmelsen i § 11, stk. 6, skal forvaltes i sammenhæng med de erklærede bestræbelser for decentralisering.

Svar:

Ved formuleringen af § 11, stk. 6, er der som nævnt sket en meget betydelig indskrænkning af indenrigsministerens beføjelser i forhold til den nuværende godkendelsesbestemmelse. Indenrigsministerens muligheder for indgreb vil fremtidig udtrykkeligt være begrænset til helt særlige situationer, hvor væsentlige sundhedsmæssige hensyn gør dette nødvendigt.

I øvrigt vil indenrigsministeren ikke mere kunne gribe ind i amtsrådenes beslutninger på sygehusområdet. Indenrigsministeren vil have muligheder for at komme med »bemærkninger« om de enkelte amtskommuners ressourceudnyttelse på sygehusområdet, men vil altså ikke kunne gribe ind over for konkrete dispositioner. Det sundhedsmæssige og økonomiske ressourceansvar og dermed beslutningsretten decentraliseres således helt klart til amtsrådene.

Ophævelsen af godkendelsesbestemmelsen indebærer, at amtsrådene ikke mere skal afvente indenrigsministerens stillingtagen, forinden der kan gennemføres væsentlige ændringer i sygehusvæsenet.

Den foreslåede § 11, stk. 6, indebærer derfor – i forhold til den nuværende godkendelsesbestemmelse – en reel decentralisering af ansvar og endelig beslutningskompetence til amtsrådene.

AMTSRÅDSFORENINGEN I DANMARK

Bilag 2

21. december 1984

Vedr.: Lovforslag nr. L 37 om forslag til lov om ændring af lov om sygehusvæsenet, af lov om svangerskabshygienje og fødselshjælp og af lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse (ændring af planlægnings- og godkendelsesbestemmelser).

Indenrigsministeren har den 24. oktober 1984 i folketinget fremsat forslag til lov om ændring af lov om sygehusvæsenet, af lov om svangerskabshygienje og fødselshjælp og af lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse (ændring af planlægnings- og godkendelsesbestemmelser).

Amtsrådsforeningen har haft lejlighed til over for indenrigsministeriet at udtale sig over et tidligere af ministeriet udarbejdet udkast til lovforslag. Den mest principielle ændring i forhold til de gældende regelsæt på sygehusområdet vedrører spørgsmålet om ophævelse af indenrigsministeriets godkendelsesbeføjelser vedrørende blandt andet sygehusplaner. Godkendelsesbeføjelsen er i lovudkastet og i det nu fremsatte lovforslag erstattet af en beføjelse for indenrigsministeren til, når væsentlige sundhedsmæssige hensyn taler derfor, at bestemme, at en plan eller en revision heraf, der indebærer væsentlige ændringer i en amtskommunes sygehusvæsen, på ny skal behandles af amtsrådet.

Amtsrådsforeningen har i sin udtalelse over lovudkastet blandt andet foreslået, at der i loven bør fastsættes en frist for ministerens adgang til at bestemme, at en plan eller revision heraf skal undergives fornyet behandling af amtsrådet.

Indenrigsministeren har ved udarbejdelsen af det reviderede og nu fremsatte lovforslag ikke taget hensyn til Amtsrådsforeningens bemærkninger. Indenrigsministeren har deri-

mod indsat en ny bestemmelse i lovforslaget, hvorefter den ovenfor nævnte bemyndigelse til ministeren suppleres med en bestemmelse i sygehuslovens § 11, stk. 6, 3. punktum om, at:

»Amtsrådets vedtagelse skal herefter være i overensstemmelse med indenrigsministerens bemærkninger.«

Amtsrådsforeningen skal særligt henlede folketingets kommunaludvalg på den foreslåede ministerbeføjelse i § 11, stk. 6, 3. punktum, der er en markant ændring, som indeholder langt mere vidtgående ministerbeføjelser, end det kendes på de øvrige planområder. Den foreslåede ministerbeføjelse er efter Amtsrådsforeningens opfattelse i strid med princippet om det kommunale selvstyre, idet forslaget reelt henlægger ikke på forhånd fastlagte dele af plankompetencen på sygehusområdet til indenrigsministeren.

Amtsrådsforeningen lægger på denne baggrund afgørende vægt på, at loven ændres, således at indenrigsministerens plankompetence på sygehusområdet bringes i overensstemmelse med tilsvarende ministerbeføjelser på andre planområder, hvilket kan ske ved, at den omhandlede bestemmelse i lovforslagets § 1, pkt. 3, ad § 11, stk. 6, 3. punktum, udgår.

Amtsrådsforeningen skal endvidere foreslå, at der i stedet i loven indsættes en bestemmelse om,

at indenrigsministerens beslutning om en fornyet behandling i amtsrådet af en plan eller revidering heraf skal foreligge inden 3 måneder efter planens indsendelse til indenrigsministeriet.

Med venlig hilsen

PER KAALUND

/ Stig Lohmann